

Asia: VN/28937/2021

Arviomuistio pienriitamenettelystä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleiset huomiot

Arviomuistio on laadittu perusteellisesti ja sen vertaileva katsaus on ansiokas. Siinä on monipuolisesti tuotu esille riita-asiaiden menettelyjen nykytila Suomessa.

1. Käräjäoikeus toteaa, että pienriitamenettelylle on jonkinasteinen sosiaalinen tilaus: Suomessa on vähemmän riita-asioita kuin muissa tutkituissa maissa ja koettuja riitoja, joita ei kulu- ja viipymisriskin vuoksi uskalleta tuoda oikeuksiin, on. World Justice Project -järjestön Rule of Law -indeksissä Suomi saakin heikoimman indeksiluvun juuri siviiliprosessin sektorilla. Suomessa yleisiin tuomioistuimiin saatetaan selvästi vähemmän riita-asioita kuin muissa Euroopan valtioissa. Syynä ovat järjestön arvion mukaan riita-asian oikeudenkäynnin kesto ja kustannukset. Kansainvälisen vertailun mukaan lähes kaikissa Länsi-Euroopan maissa on tuollainen menettely, joka lisäisi oikeusjärjestelmän toimivuutta. Käräjäoikeus pitää tärkeänä ja hyvänä asiana oikeuden saatavuuden parantumista.

Käräjäoikeus näkee pienriitamenettelyn käyttöalueena ne pienehköä saatavaa koskevat riita-asiat, jotka eivät intressin pienuudesta verrattuna oikeudenkäyntikuluihin sovellu laajan riita-asian menettelyyn, riitaisuuden vuoksi summaaristen riita-asioiden menettelyyn, täytäntöönpanoperusteen saamisen vuoksi kuluttajariitalautakunnalle taikka asianosaisten sovittamattoman erimielisyyden vuoksi sovittelumenettelyyn.

2. Toisaalta on saman tie todettava, että tuollainen uusi menettelylaji vaatisi jäljempänä tarkemmin kuvatulla tavalla mittavat lisäresurssit tilanteessa, jossa valtion menoihin on mitä

ilmeisimmin tulossa vähennyksiä ja jossa edes nykyisten asioiden riittävää perusrahoitusta ei ole taattu. Käräjäoikeus toteaa, että arviomuistion resurssi-/vaikutusarviossa pienriitamenettelyn vaatimat lisäresurssit on arvioitu liian vähäisiksi, erityisesti siltä osin kuinka paljon yksittäinen tuomari pystyy niitä käsittelemään.

3. Sen vuoksi käräjäoikeus lähtee siitä, että ensin nykyisten asioiden käsittelyn riittävä perusrahoitus on varmistettava, ja vasta tämän jälkeen ryhdyttävä toteuttamaan pienriitamenettelyä. Jatkovalmistelussa uuden menettelylajin vaatimat resurssit on laskettava realistisesti.

4. Käräjäoikeus näkee pahimpana vaihtoehtona sen, että ilman riittävää resurssointia isompien ja suhteellisesti merkittävimpien laajojen riita-asioiden käsittely ruuhkautuu entisestään noiden vähemmän merkityksellisten juttujen vuoksi.

5. Käräjäoikeus näkee, että oikeuden saatavuuden varmistamiseksi ja parantamiseksi riita-asioissa on tarvetta kehittää oikeudenkäyntiä koskevaa lainsäädäntöä kokonaisvaltaisesti siten, että riita-asioiden käsittelykynnystä ja oikeudenkäyntikuluriskiä saadaan alennettua.

Resurssi-/vaikutusarvio:

Asiamäärät:

Kuten mietinnössäkin on todettu, niin pienriitojen lukumääriä koskeviin arvioihin liittyy paljon epävarmuutta. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että suuri osa pienriitamenettelyssä käsiteltävistä asioista olisi todennäköisesti sellaisia, joita ei tällä hetkellä lainkaan käsitellä tuomioistuimissa. Mietinnössä esitetty arvio käräjäoikeudessa 7 000–10 000 pienriitamenettelyssä käsiteltävästä asiasta (s. 108, 111 ja 112) sisältää lukuisia epävarmuustekijöitä, mitä seikkaa osoittaa jo arvion laaja skaala. Kokonaan uusia asioita olisi arviolta 4 000–7 000 asiaa.

Käräjäoikeus toteaa, että menettelyyn tulevien uusien juttujen määrää ei pysty täysin arvioimaan. Sen vuoksi arviomuistiossa esitettyä työlukua 4 000-7 000 ei pysty etukäteen kyseenalaistamaan. Ruotsista tiedetään, että niiden määrä ylittää laajojen riita-asioiden määrän. Sen vuoksi on perusteltua varautua myös nykyisiä laajoja riita-asioita 8 000-9 000 juttua ylittävään pienriita-asioiden määrään.

Työmäärä ja vaaditut kokonaisresurssit:

Käräjäoikeuden käsityksen mukaan maallikoiden prosessaaminen ilman oikeudenkäyntiavustajia tulisi todennäköisesti pidentämään käsittelyitä, koska tuomioistuimen pitäisi selvittää asiaa nykyistä paljon enemmän ja informoitava asianosaisia. Sen takia pienistä ja yksinkertaisista asioista voisi pahimmillaan muodostua monivaiheisia ja sekavia käsittelyitä. Kaavaillussa pienriitamenettelyssä tuomioistuimille siirrettäisiin oikeudenkäyntiavustajan tehtävät.

Muistion mukainen työmäärä (s 118-122) eli 4-5 juttua/tuomari/työvkko on ylimitoitettu:

Tuomarilla on koko juttukantaansa kuuluvien juttujen yleisessä juttujen hallinnoinnissa, yhteyden otoissa tms.

Arviomuistion ”yhden kosketuksen” käsittelymallissa (s 121) ei ole huomioitu

- maallikoista aiheutuvaa menettelyn kitkaa (oikeudellisesti merkittävien seikkojen "lypsämistä", tärkeiden asiakirjojen jäämistä kotiin jne) Sen vuoksi juttuja voidaan joutua lykkäämään, mikä pakottaa tuomarin jatkokäsittelyssä perehtymään sen aikaisempiin vaiheisiin.
- välttämätöntä yhteenvedon (arviomuistion mallissa ei pidetä tarpeellisena) laatimista vaatimusten ja niiden perusteiden ja riitakysymysten riidattomien seikkojen ja todistelun tarkistamiseksi sekä tarpeellisten kysymysten esittämiseksi etukäteen keskitetyssä muodossa
- tuomarin muuta etukäteisvalmistautumista istuntoon
- tuomion perusteluineen kirjoittamista

Sen vuoksi käräjäoikeus arvioi, että yksittäinen tuomari ei jaksakaan istua tuollaisia työläitä ja intensiivisiä juttuja työviikossa 2-3 juttua enempää. Jo yksin tämä nostaa menettelyn arvioidut vuotuiset kustannukset 4,5-7,5 miljoonasta 9-15 miljoonaan. Tällöin 7 000 pienriita-asian ratkaisemiseen vuodessa tarvitaan noin 56 käräjätuomaria ja 10 000 pienriita-asian ratkaisemiseen noin 80 käräjätuomaria. Asiallisesti pienriitaa ei voi verrata pienehköön rikosasiaan, jossa virallinen syyttäjä valmistelee ja vetää oikeudenkäyntiä.

Lisäksi vaikutusarvioissa ei ole huomioitu valmistelu- ja pääkäsittelysalien tarvetta. Käräjäoikeus pelkää, että etäyhteyksien avulla pyritään ratkaisemaan juttumäärien merkittävästä kasvusta aiheutuva salikapasiteetin tarve. Silloin ei tarvittaisi uusia istuntosaleja. Myös työhuoneita koskeva arvio on väärä. Oikeustaloissa työpisteet ovat varsin aktiivisessa käytössä.

Yksityiskohtia pienriitamenettelystä

Mikäli pienriitamenettelyä lähdetään kehittämään, jatkovalmistelussa tulisi huomioida seuraavat seikat, erityisesti se miten pienriita-asiat voidaan rajata niin, että tavoitteeksi otettu lyhyempi ja kevyempi oikeudenkäynti tosiasiaa toteutuu.

Etäyhteydet

Etäyhteysistuntojen laajempi käyttö edellyttäisi, että tekniikka on riittävän luotettavaa. Pienriitaoikeudenkäynnit eivät arviomuistiossa esitetyistä syistä voi tapahtua yksinomaan verkossa.

Tuomarin mahdollisuudesta osallistua istuntoon etäyhteydellä tulee säätää laissa. Tuomarin etäosallistumisen tulisi olla mahdollista tilanteissa, joissa molemmat asianosaiset osallistuvat pääkäsittelyyn etäyhteydellä ja todistelun vastaanottaminen tapahtuu samoin etäyhteydellä tai henkilötodistelua ei esitetä. Oikeudenkäynnin julkisuudesta on huolehdittava myös näissä tilanteissa, ja tältä osin toteuttamisvaihtoehdot tulee selvittää jatkovalmistelussa.

Arvoraja

Käräjäoikeus mielestä arvoraja voisi asettua 5.000 euroksi, jota on mahdollista myöhemmin nostaa juttumäärien hallitukseksi säätämiseksi. Uudelleenarviointi olisi tehtävissä sitten, kun menettelyyn ohjautuvien juttujen määrä on nähty. Voisi jopa harkita, että asianosaisten suostumuksella se voisi olla jopa 10 000 - 15 000 euroa. Jatkokäsittelyssä tulisi selvittää, tulisiko lähtökohtaisesti kaikki tuon arvorajan alle menevät jutut käsitellä pienriitamenettelyssä sekä voidaanko esimerkiksi häätöä tai elatusta koskeva riita-asia siirtää käsiteltäväksi pienriitamenettelyssä.

Rajaus ja sen seuraamus

Tuomioistuimella tulisi kuitenkin olla arviomuistion s 74 mainituilla perusteilla taikka todistelun laajuuden perusteella päättää, että asia ei sovellu pienriitamenettelyyn. Tuon seuraamus tulisi olla jutun jääminen sillensä, elleivät kaikki asianosaiset suostu siirtämiseen täysimittaiseen oikeudenkäyntiin. Näin sen vuoksi, etteivät asianosaiset tahtomattaan joudu täysimittaisen oikeudenkäynnin kuluriskiin (ennakoitavuus). Toisaalta tilanteissa, joissa arvonrajan alittavaa asiaa on ilman perusteltua syytä ryhdytty ajamaan laajana riita-asiana, tuomioistuimella tulisi olla oikeus määrätä oikeudenkäyntikulut pienriitamenettelyn mukaisesti.

Suhde riitautuneisiin summaarisiin asioihin

Jatkovalmistelussa tulisi selvittää pienriitamenettelyn ja riitautuneiden summaaristen asioiden välinen suhde, ettei jouduttaisi tilanteeseen, jossa riitautuneet summaariset asiat siirtyvät suoraan laajoiksi riita-asioiksi täydellä oikeudenkäyntikulukorvausvelvollisuudella.

Avustajan käyttö

Pyritään siihen, etteivät asianosaiset tarvitse avustajaa. Käräjäoikeus esittää harkittavaksi sitä, että kulusäätelystä ohjattaisiin siihen, että alkukirjelmät laadittaisiin avustajan toimesta antamalla tähän korvattavia oikeudenkäyntikulujakuluja muutaman tunnin edestä.

Maallikkoavustajat

Käräjäoikeus katsoo, että avustajan kelpoisuusvaatimuksista ei tule säätää eri tavalla kuin oikeudenkäymiskaaressa laajojen riita-asioiden osalta. Ns. asioisijoiden ammattikuntaa ei ole pienriitamenettelyn säätämisen yhteydessä syytä herättää henkiin, näistä on ollut erittäin huonoja kokemuksia ennen vuoden 1993 oikeudenkäyntimenettelyuudistuksen säätämisen aikaa.

Alkukirjelmät

Haastehakemus voisi olla OK 5:3 mukainen ja vastaus samantyyppinen siten, että siinä ilmoitettaisiin vain pääperusteet ja tärkeimmät todisteet, joita puheenjohtaja voi jalostaa valmistelussa ja oikeudenkäynnissä. Maallikoilta voi edellyttää OK 5:2 tasoista alkukirjelmää tai vastausta. Olisi kuitenkin toivottavaa, että oikeudenkäyntikulusäännöksillä ohjattaisiin siihen, että lainoppinut avustaja laatisi nuo alkukirjelmät tai ainakin konsulttoisi siinä.

Käräjäoikeus pitää erityisen tärkeänä, että tuossa vaiheessa sähköinen asiointiportaali olisi käytössä. Esim. kuluttajariitalautakunnassa on jo nyt suhteellisen toimiva portaali.

Valmistelun istunto

Esitys lähtee siitä, että erillistä valmisteluistuntoa ei toimitettaisi. Käräjäoikeus pitää valmistelun istunnon tyyppistä istuntoa tai istunnon vaihetta ehdottoman välttämättömänä. Parhaimmillaan pienriidan voisi istua siten, että aamupäivällä olisi 1-2 tunnin valmistelu ja sen jälkeen siirryttäisiin pääkäsittelyyn, joka voitaisiin viedä läpi samana päivänä virka-ajassa.

Ylipäänsä tarkkarajaisesta erosta valmisteluun ja pääkäsittelyyn voisi pienriitamenettelyssä luopua (ks. esim. OK 8 luku, hakemusasiat). Oikeudenkäyntiaineistona tulisi voida ottaa huomioon kaikki esitetty eikä istunnon vaiheeseen liittyvää automaattista preluusiota tulisi olla. Tuomioistuimen tulisi kuitenkin voida tarvittaessa antaa preluusiomääräys prosessitoimien tehostamiseksi.

Yhteenveto

Käräjäoikeus pitää yhteenvedon laatimista tarpeellisena myös pienriita-asioissa vaatimusten, perusteiden, riitakysymysten, riidattomien seikkojen ja todistelun tarkistamiseksi sekä tarpeellisten kysymysten esittämiseksi etukäteen keskitetysti: ei voida ajatella, että asianosaiset vasta ratkaisupäivän aikana saavat käsityksen siitä, mitä tuomioistuin näkee asiassa ja sitten pitäisi välittömästi reagoida ja olla todistelu käsillä.

Yhteenveto pienriidassa ei aiheuta lisätyötä, koska sitä vastaavat tiedot on joka tapauksessa aikanaan kirjattava tuomioon. Yhteenveto helpottaa tuomion julistamista heti istunnossa.

Todistelun rajoittaminen

Arviomuistiossa (s 79-80) tähän suhtaudutaan varauksellisesti. Käräjäoikeus on tästä toista mieltä: pienriidan todistelun tulisi rajoittua muutamaa keskeiseen asiakirjaan ja sekä asianosaisiin sekä enintään 1-2 todistajaan/osapuoli. Jos näyttö on laajempi, kyseessä ei enää ole pienriita. Mikäli rajoittaminen on symmetristä, se ei ole epäasianmukaista, koska jutunhan saa aina laajan riita-asian käsittelyyn.

Prosessinjohto

Arviomuistiossa ei täysin ymmärretä nykyisin noudatettavaa aktiivista prosessinjohtoa vaan uskotaan sen olevan käsittelymenetelmää. On selvää, että pienriitamenettely edellyttää poikkeuksellisen voimakasta ja jäykkää prosessinjohtoa. Sen vuoksi esimerkiksi Alankomaissa niitä käsittelevät kokeneet tuomarit (s 55).

Puolueettomuusvaikutelma

Muistiossa kiinnitetään perustellusti huomiota aktiivisen prosessinjohdon vaikutuksesta koettuun oikeudenmukaisuuteen, varsinkin jos vain toisella osapuolella on avustaja, kuten usein Ruotsissa (s 39). Sen vuoksi prosessinjohtovelvollisuudesta pitäisi nimenomaisesti säätää.

Käsittelijä

Käräjäoikeus pitää selvänä, että puheenjohtajana pienriitamenettelyssä tulee olla kokenut kärjätuomari, joka hallitsee paitsi aineellisen oikeuden myös prosessioikeuden omaten hyvät prosessinjohtokyvyt. Sen vuoksi tuomioistuinharjoittelija kärjänotaari ei pääsääntöisesti ole soveltuva tuohon tehtävään. On lisäksi huomattava, että kärjänotaareilla on jo nyt riittävästi muita työtehtäviä. Jos notaarien työpanosta siirrettäisiin näihin asioihin, se on heti jonkin muun asiaryhmän työstä pois.

Määräaika jutun ratkaisemiselle

On syytä yhtyä arviomuistion, että tuollainen määräaika olisi epäjohdonmukainen: olisi epäjohdonmukaista asettaa määräaika asian ratkaisemiselle, koska suuremman intressin riita-asioissa näin ei ole säädetty.

Kirjalliset todistajanlausunnot

Eräissä maissa tuollaisia voidaan käyttää. Käräjäoikeus näkee niiden ongelman siinä, että aivan muissa kuin perusasioissa ne voivat olla yksipuolisia ja epätarkkoja. Lisäksi niiden käyttö estää vastapuolen vastakuulustelun. Jos taas tuo ongelma ratkaistaan vastapuolen toisella kirjallisella kertomuksella, miten tuomioistuin voi arvioida niitä vastakkain.

Todistajankuulustelu

Mielestäni tuomioistuimen puheenjohtajan pitäisi voida siirtyä sen toimittamiseen nopeasti, jos kuulustelu ei lähde sujumaan maallikoiden toimesta.

Kirjallisessa menettelyssä ratkaiseminen

Usein tuollaiset jutut menevät nykyisin kuluttajariitalautakuntaan. Kirjallinen prosessi ei ole prosessiekonomisesti kannattavaa: jutun saattaminen tuollaiseen tilaan useilla kirjelmäkierröksillä vie huomattavasti enemmän aikaa kuin lyhyt suullisen valmistelun istunto: tuomari joutuu jokaisen kirjelmän jälkeen palauttamaan jutun mieleensä.

Pääkäsittelyn tarve

Käräjäoikeus pitää sitä useimmissa tapauksissa tarpeellisena, mutta kuten edellä on todettu tarkkarajaisesta erosta valmisteluun ja pääkäsittelyyn voisi luopua (ks. esim. OK 8 luku, hakemusasiat, tai lähestymiskieltoasioiden käsittely). Pienriitamenettelyssä voisi olla vain yksinkertaisesti ”istunto”, tai kuten Norjassa ”suullinen loppukäsittely”, joka alkaa valmistelulla ja jatkuu sulavasti todistelun vastaanottamisella.

Pääkäsittely videoyhteydessä

Tuo voisi säästää asianosaisten kustannuksia, mutta todistelun arvioiminen voisi olla haastavaa eikä riittävät toimivia yhteyksiä ole välttämättä maallikoilla käytössä. Jos asia on oikeudenkäynnin arvoinen, asianosaiset voisivat tulla oikeuteen. Jos kuitenkin päädytään videoyhteyksiin, myös puheenjohtajan tulisi voida käyttää niitä. Muutoin käräjäoikeus viittaa etäyhteyksistä oikeudenkäynneissä koskevasta arviomuistiosta (lausuntopyyntö VN/32207/2022) antamaansa lausuntoon.

Oikeudenkäyntikulut

Käräjäoikeus kannattaa muistiossa esitetyistä (s 90-92) malleista sitä, että häviäjällä on OK 21:1 mukainen korvausvelvollisuus, mutta vastapuolen kulujen korvattavaa määrää rajoitetaan, kuten nyt on OK 21:8c ja 8d säädetty velkomusta ja häätöä sekä asuinhuoneistoasioissa: puhtaat kohtuulliset kustannukset sekä muutama tuntia asianajanajan konsultaatiota ja ehkä tämän suorittama alkukirjelmän laatiminen. Tuon suuruinen rajoitettu oikeudenkäyntikuluriski myös karsisi kiusanteko- ja bagatellijutut pois. Noita asioita varten tulisi laatia ajoittain päivitettävä kulutaulukko.

Korkein oikeus on lausunnossaan arviomuistio oikeudenkäyntikuluista riita-asioissa katsonut, että keinon käyttökelpoisuutta olisi perusteltua selvittää ainakin taloudellisilta intresseiltään vähäisempien ja kuluttajiin kohdistuvien riita-asioiden osalta. HE:ssä 201/2022 on keinoina arvioitu muun ohessa oikeudenkäyntikuluratkaisun tekemistä aina viran puolesta sekä korvauskattojärjestelmän säätämistä. Lakivaliokunnan (LaVM 23/2022) asiantuntijakuulemisessa on katsottu, että jatkossa tulisi selvittää mahdollisuutta säätää kiinteämääräiset tai riidan intressiin perustuvat enimmäismäärät jutun hävinneen asianosaisen korvausvelvollisuudelle tai mahdollisuutta rajoittaa vastapuolen korvattavaksi määrättävien oikeudenkäyntikulujen tuntiveloitusta.

Ratkaisun perusteleminen

Kun pyritään pienriitamenettelyyn myös perustelujen tulisi pysyä kohtuullisen suppeina. Kun nykyisin julkisuudessa valitetaan, että tuomioita ei istunnon päätteeksi julisteta, puheenjohtajalle motiiviksi tuohon voisi lainsäätäjän toimesta tarjota, että suullisesti julistettuja perusteluja ei tarvitsisi lainvoimaisiksi jäävissä jutuissa saattaa kirjalliseen muotoon vaan ne ainoastaan äänitettäisiin. Asianosaiset ovat suulliset perustelut kuulleet ja hyväksyneet. Lainvalvoja voi tarvittaessa kuunnella tallenteen.

Muutoksenhakuoikeus

Muistiossa on päädytty siihen, ettei muutoksenhakuoikeutta tulisi rajoittaa. Tätä on myös perusteltu hovioikeuksien ja KKO:n tehtävien täyttämällä alempien oikeuksien laadun valvonnalla. Käräjäoikeus lähtee noilla perusteilla siitä, että muutoksenhakuoikeutta ei tässä yhteydessä tarvitse lähteä rajoittamaan: jatkokäsittelylupajärjestelmä on toiminut verraten tyydyttävästi ja siinä on tietty korotettu kynnyks näyttömuutoksenhakuun.

Käräjäoikeus kuitenkin ehdottaa jatkovalmistelussa pohdittavaksi, että pienriitamenettelyssä epäämisperusteisiin lisättäisiin jonkin tyyppinen lisäkynnyks jatkokäsittelyluvan myöntämiseen, esim. ”ratkaisu ei ole selvästi vastoin näyttöä tai voimassa olevaa oikeutta ja menettely asian ja intressiin nähden on ollut kokonaisuutena arvioiden oikeudenmukainen”.

Muita havaintoja

Lainsäädäntötekniikka

Säädettäessä pienriitamenettelystä olisi perusteltua käyttää lainsäädäntötekniikkaa, jossa alkukirjelmän osalta viitattaisiin OK 5:3 mukaiseen summaarisen asian haastehakemukseen ja säädettäisiin vastaavan laatuudesta vastauksesta. Muilta osin tulisi menettelystä säätää viittaamalla

laajan riita-asian oikeudenkäyntiin ”soveltuvin osin”. Perusteluissa tulisi korostaa tuomarin laajaa harkintavaltaa menettelyn osalta, kunhan oikeudenkäynti kokonaisuutena täyttää oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset: menettelyn prosessuaalisista pelisäännöistä tulee säätää lailla siten, että menettely tosiasiallisesti antaa tuomarille työkalut toteuttaa prosessi yksinkertaisesti ja joutuisasti. Esikuvana voisi olla kumotun oikeudenkäynnistä huoneenvuokra-asioissa annetun lain (650/1973) 20 §.

Kuluttajariitalautakuntamenettelyn kehittäminen

Käräjäoikeus toteaa, että kuluttajariitalautakunta on osoittautunut erittäin toimivaksi ja myös kustannustehokkaaksi välineeksi vähäisten kuluttajariitojen ratkaisemiseksi. Sen vuoksi käräjäoikeus esittää harkittavaksi, että kuluttajariitalautakunnan ratkaisulle voisi hakea käräjäoikeudesta täytäntöönpanokelpoisuutta (eksekvatuurimenettely). Samoin tulisi selvittää mahdollisuutta korostettuun kulusanktioon elinkeinonharjoittajalle, joka ilman hyväksyttävää syytä ei noudata lautakunnan suosituksia. Myös sitä voisi harkita, että kuluttaja olisi suojassa kuluvastuulta, jos hänen ilmoittamansa oikeustositteet huomataan paikkansa pitäviksi.

Oikeudenkäyntimaksun periminen jo vireillä tulovaiheessa

Kiusantekomielessä vireille pantavien asioiden hillitsemiseksi voisi jatkovalmistelussa selvittää, että tuomioistuimelle säädettäisiin mahdollisuus määrätä oikeudenkäyntimaksu perittäväksi jo vireillä tulovaiheessa.

Turtiainen Kari

Oulun käräjäoikeus - Tämän lausunnon on valmistellut käräjätuomari Pekka Louhelainen.